

A NOITE DE SAMHAIN OU A NOITEVELLA DOS CELTAS

Os antigos pobos celtas, chegado o final do que hoxe coñecemos como mes de outubro, adoitaban celebrar unha gran festa para conmemorar o final da colleita, bautizada coa palabra gaélica de *Samhain*. Significa, etimolóxicamente, “o final do verán”.

Esta festa representaba o momento do ano no que os antigos celtas almacenaban provisións para o inverno e sacrificaban animais. Acabábase o tempo das colleitas, e a partir de entón, os días ían ser máis curtos e as noites máis longas. Os celtas crían que nesta noite de Samhain os espíritos dos mortos volvían visitar o mundo dos mortais. Acendían grandes fogueiras para escorrentar os malos espíritos. Era a festa nocturna de benvida ao Ano Novo.

O costume era deixar comida e doces fóra das casas e acender candeas para axudar ás almas dos mortos a atopar o camiño cara á luz e o descanso xunto ao deus Sol, nas Terras do Verán. A noite de *Samhain* na actualidade converteuse na noite de Halloween en moitos lugares do planeta.

Exemplo disto é a vella tradición de deixar comida para os mortos, hoxe representada nos nenos que, disfrazados, van de casa en casa, pedindo doces, coa frase *trick or treat* (trato ou truco). Ao parecer, os celtas ían recollendo alimentos polas casas para as ofrendas aos seus deuses. Rituais que, supostamente, incluían algún que outro

sacrificio humano e para os que preparaban un gran nabo oco (de aí as cabazas de hoxe en día) con carbóns acesos dentro, representando ao espírito que crían que lles outorgaba poder. Nesa máxica noite de rituais abríase a porta ao Máis Alá e os vivos e os mortos tiñan a oportunidade de poder comunicarse.

Tras a romanización dos pobos celtas, con algunha excepción como é o caso de Irlanda- e, malia que a relixión dos druídas chegou a desaparecer; o primitivo *Samhain* logrou sobrevivir conservando gran parte do seu espírito e algúns dos seus ritos.

Así pois, a tradición será recolleita e estenderase polos pobos dela Europa medieval, en especial os de orixe céltica, quen, como xa dixemos, tradicionalmente baleiraban nabos e no seu interior poñían carbón ardente para iluminar o camiño de regreso ao mundo dos vivos aos seus familiares defuntos máis queridos dándolles así a benvida, á vez que se protexían dos malos espíritos.

Co auxe e expansión do cristianismo por Europa a festa cristianizouse despois como o Día de Todos os Santos (a tradución en inglés é *All Hallow's Eve*, de aí a expresión actual de *Hallowe'en*).

Malia iso, os irlandeses, entre outros pobos de orixe celta, seguiron celebrando a tradición festiva desa noite de *Samhain*, o 31 de outubro, desde o ano 100 d.C.

A noite de Samhain convértese en noite de Halloween

A mediados do século XVIII, os emigrantes irlandeses empezan a chegar a Norteamérica. Con eles chegan a súa cultura, o seu folclore, as súas tradicións, e tamén a súa noite de *Samhain*. Iso si, con algúns cambios. Estes europeos comezaron a utilizar cabazas (moito máis grandes e fáciles de baleirar) en lugar dos nabos.

Nun primeiro momento, a festa sofre unha forte represión por parte das autoridades de Nova Inglaterra, de arraigada tradición luterana.

Pero a finais do século XIX, os Estados Unidos reciben unha nova oleada de inmigrantes de orixe céltica. A festa irlandesa entón mestúrase con outras crenzas indias e, na secuela colonial, o Halloween inclúe entre as súas tradicións a coñecida lenda de Jack-ou-lantern, como se coñece actualmente.

Esta lenda ten a súa orixe nun irlandés taciturno e escuro chamado Jack, de quen unha noite de 31 de outubro conta a tradición que tropezou co mesmísimo díaño. Desde entón comezou a estenderse a lenda negra de Jack-ou-lantern; o tenebroso candil de Jack.

Ademais desta lenda na noite de Halloween é tradición contar historias de pantasmas e a realización de trasnadas, bromas ou bailes tradicionais. A xente comeza a confeccionar disfraces ou traxes para Halloween.

Conclusión

Podemos concluir esta historia apuntando que Halloween se desvela como unha noite bañada por unha áura máxica, misteriosa e aterradora. Personaxes terroríficos e enfeitizados (bruxas, pantasma, tragos, espíritos), saen dos seus contos de lenda para mesturarse entre os mortais que se preparan con disfraces, bromas, perrucas, pinturas, e películas de terror para recibilos, aínda que sen perder o ambiente de festa e o bo humor.

A festa de *Halloween* carece xa de sentido relixioso, e como tantas outras, forma parte da nosa sociedade e cultura consumista. Unha festa ancestral reconvertida para a sociedade actual do lecer. Nada ten que ver xa cos rituais dos druídas nin cos pobos celtas que dominaron a maior parte do oeste e centro de Europa durante o primeiro milenio a.C.

Para os que pensan é unha moda importada dos estadounidenses, aclarar que se equivocan, xa que precisamente son eles os que mantiveron viva esta vella tradición europea que aínda en países como Irlanda, séguese celebrando cada ano como a noite de *Samhain* e que aos poucos volve ás súas orixes con máis forza.

Hoxe Halloween é unha festa internacional da que non debemos ignorar a súa orixe. Aínda, durante a noite irlandesa de *Samhain*, préndense grandes fogueiras nas que o vecindario desbota os trastos vellos acumulados nas súas casas para recibir o Ano Novo Celta.